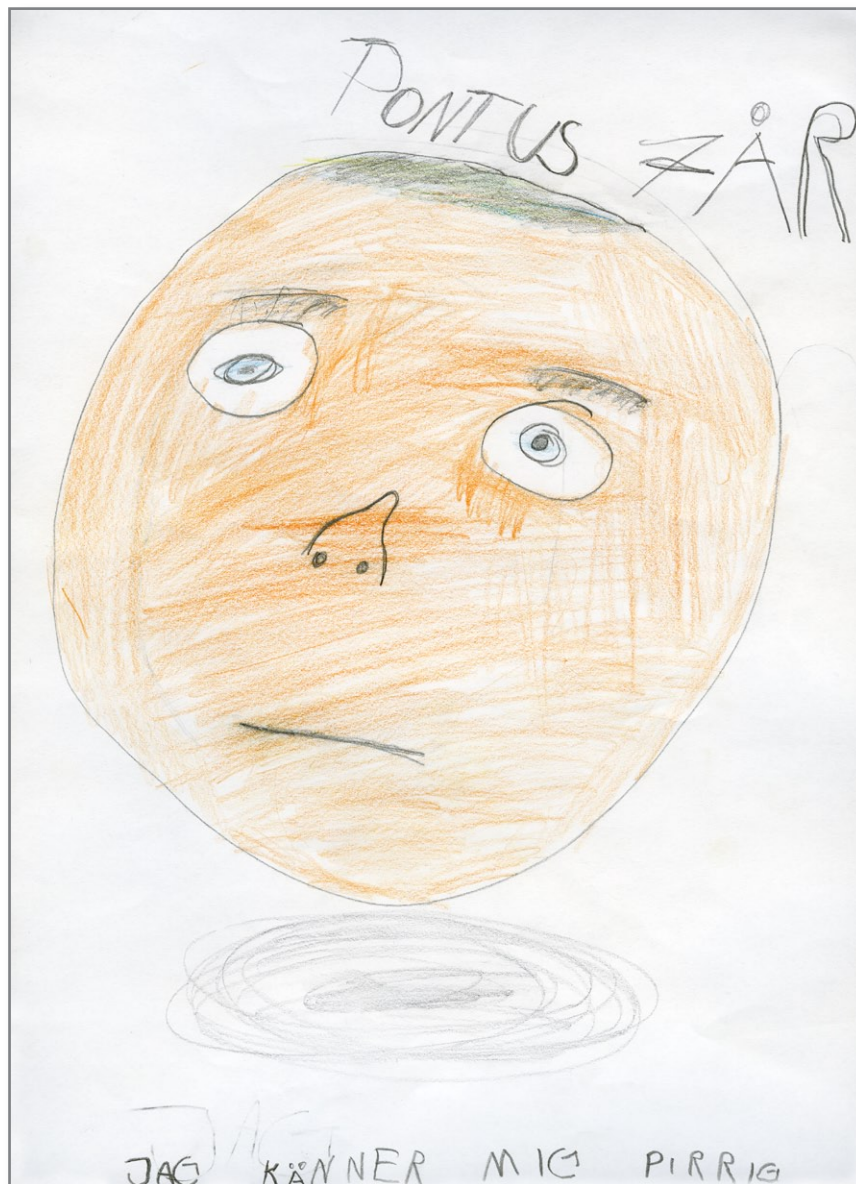

Barns Teckningar på Sjukhus (BTS)

Svensk översättning av Wennström, B., Hallberg, L. R-M., & Bergh, I.(2008).

Originalversion utvecklad av Clathworthy, S., Simon, K., & Tiedeman, M. (1999)
Child Drawing: Hospital Manual. Journal of Pediatric Nursing, 14, No1, 10-18.

Barns Teckningar på Sjukhus (BTS) – Ett instrument för att mäta emotionellt status hos skolbarn på sjukhus

Det material som behövs är ett tomt, vitt pappersark (A4 format) och en låda med åtta kritor/pennor innehållande grundfärgerna röd, lila, blå, grön, gul, orange, svart och brun. Barnet uppmanas/ombeds att rita en teckning som föreställer en person på sjukhus. Det är den enda instruktion som ges till barnet. Nedan följer standardåtgärder för att underlätta tolkningar av teckningarna.

Endast kritor/pennor ska användas (inte blyertspennor). Det är viktigt att alla ovan angivna färger finns tillgängliga vid tecknandet.

Barnet instrueras: ”Kan du rita en människa som är på sjukhus. Jag tar hand om teckningen när du har ritat färdigt”.

Barnet ombeds att sitta vid ett bord eller ha ett annat hårt underlag (t ex sängbord) i passande höjd.

Barnet tilldelas lådan med kritor/pennor som öppnas så att alla kritor/pennor är väl synliga och tillgängliga för barnet.

Därefter placeras pappersarket med ena hörnet mot barnet så att han/hon själv får möjlighet att bestämma hur teckningen ska placeras på pappersarket.

Personen som administrerar teckningen ska observera barnet för att försäkra sig om att han/hon förstår uppgiften.

Om barnet ter sig frågande upprepas instruktionen. Om barnet känner sig osäkert, misstänksamt eller att noggrannhet och tvång gör att uppgiften/situationen blir oklar, upprepas instruktionen. Frågor ska besvaras utifrån originalinstruktionerna. Barnet skall inte påverkas att svara på ett visst sätt och inte uppmuntras att lägga till färger eller ”saknade” delar på teckningen.

När barnet säger eller visar med kroppsspråk att han/hon är färdig med teckningen samlas kritor/pennor och teckning ihop. Teckningen ska förses med födelsedatum, kön och kirurgisk diagnos. ”Patienten” på teckningen är det primära som ska poängsättas. ”Patienten” kan vara en person i en säng, rullstol eller en person som går med hjälp av kryckor. Om ingen ”patient” finns så ska den största personen på teckningen poängsättas.

Instrumentet (BTS) avser att mäta emotionellt status (oro/ångest) hos barn på sjukhus genom deras teckningar och baseras på projektiv teknik. Instrumentet är uppdelat i tre olika sektioner, A, B och C. Sektion A och C skall skattas som en kontinuerlig skala (1-10). Skattningen i sektion B är ett antagande om att teckningen uppvisar hög oro/ångest och finns inte representerat i alla teckningar.

Maxpoäng sektion A	140 poäng
Maxpoäng sektion B	65 poäng
Maxpoäng sektion C	10 poäng
Total maxpoäng	215 poäng

Sektion A (14 punkter max 140 poäng)

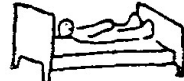

Varje subsektion i sektion A skattas som en kontinuerlig skala från 1-10.

Skattas från 1 (lägsta nivån av oro/ångest) till 10 (högsta nivån av oro/ångest).

1. Position

Reflekterar självkänsla, säkerhet och välbefinnande.

Stående person (oberoende position). Liggande person (beroende position, försvarslös): Ökad oro/ångest, en betydande upplevelse av reducerad självkänsla och/eller kontroll av omgivningen. Om ingen människa är tecknad kan det vara ett tecken på försämrad självkänsla.

Sektion A	1	2	3	4	5
1. Position av person	Står stadigt 	Står ostadigt 	Står med kryckor 	Står på säng 	Sitter i stol
	6 Sitter i säng 	7 Sitter i säng, övertäckt men synligt huvud 	8 Ligger i säng 	9 Ligger i säng, övertäckt men synligt huvud 	10 ”Flytande” eller ingen människa

2. Aktivitet/rörelse/handling

Reflekterar liv, rörelser och energi.

Stående, gående person och/eller rörliga objekt: En känsla av kontroll och bibehållen självkänsla.

Rigida figurer: Barnet behöver behålla kontroll i en situation där han/hon känner sig utlämnad; vid stigande oro/ångest hos barnet blir agerandet i teckningen mer återhållsam.

Sektion A	1	2	3	4	5
2. Aktivitet/rörelse	Tydlig rörelse. Personen rör sig eller att rullstolar, sängar, bilar tecknas med rörelse		Rörelse i teckning/person. Skrivna ord eller aktiviteter som t ex personer i en operationssal		Påvisar lite rörelse. Sitter/står, uppsträckta armar, tittar på TV, konversation/undersökning
	6	7 Möjlighet till rörelse. Personen är tillbakalutad/sittande, hjul på sängen	8 Ingen rörelse men ändå ”levande”. Ligger i säng, nedlagda armar, inga andra personer i rummet	9	10 Stel, inget liv eller rörelse. Inga armar/nedlagda armar, kropp ritad med svart färg, stor del av kropp är täckt

3. Längd på person

Reflekterar känslor av kompetens, säkerhet och stress.

Person i proportionerlig storlek: Reflekterar stark känsla av kompetens och säkerhet samt mindre grad av stress. Liten person: Vid stigande oro/ångest hos barnet blir de tecknade personerna små, tunna och betydelselösa. Skattning ska av storlek på den tecknade personen i relation till papperets storlek.

Sektion A	1	2	3	4	5
3. Längd på personen	Stor kropp Upptar hela arket	Stor kropp Proportionerlig för arket	Kort kropp proportionerlig för arket		Korta människor, blottad kropp
	6	7	8	9	10
		Mycket små sammandragna människor	Endast överkropp	Enbart huvud, kroppen täckt	”Flytande” huvud, ingen kropp

4. Bredd på person i relation till längd

Reflekterar grad på säkerhet.

Stora personer: Låg grad av oro/ångest, påklädd tecknad person indikerar bibehållen självkänsla hos barnet. Små personer: Hög grad av oro/ångest, tecknad person utan kläder indikerar en känsla av utsatthet.

Sektion A	1	2	3	4	5
4. Bredd på person i relation till längd	Bredd proportionerlig till längd 	Oproportionerligt smal i jmf med längd 	Tunn i förhållande till längd. Påklädd 	Tunn kropp, som ej är påklädd, proportionerlig arket 	Proportionerlig kropp, övertäckt
	6	7	8	9	10
	Streckfigur med kläder 	Streckfigur utan kläder 	Mycket smal kropp eller streckfigur, övertäckt 	Otydlig kroppsutformning 	Ingen kropp, ”flytande” huvud

5. Ansiktsuttryck

Reflekterar känslor av välbefinnande/illabefinnande.

Leende: Indikerar positiva känslor. Leende personer i skrämmande situationer kan indikera en maskering av verkliga känslor (förnekande). Inget leende: Indikerar negativa känslor. Frånvaro av ansiktsuttryck kan indikera oro/ångest.

Sektion A	1	2	3	4	5
5. Ansiktsuttryck	Leende 		Litet leende 		Neutralt ansiktsuttryck
	6	7	8	9	10
			Något ledset ansiktsuttryck 	Ledset ansiktsuttryck 	Inget ansikte, inget uttryck

6. Ögon

Speglar hur barn "ser" på (uppfattar) världen.

Ögon med pupiller och ögonvitor: En känsla av välbefinnande samt låg grad av oro/ångest.

Stora ögon: Ökad oro/ångest, misstänksamhet eller överdriven försiktighet. Inga pupiller: Mer subtilt än frånvaro av pupiller, "att inte se". Inga ögon: Förnekar problem och vill inte "se världen".

Sektion A	1	2	3	4	5
6. Ögon	Normala pupiller och ögonvitor 		Stora ögon 		Stora pupiller och ögonvitor
	6	7	8	9	10
	Genomborrande blick 	Punktade ögon 	Stängda ögon 	Innehållslösa icke-seende ögon 	Inga ögon

7. Storlek på person i relation till omgivning/miljö

Reflekterar känslan av kontroll i situationen.

Små människor i "stor" miljö: känslor av fruktan/rädsla och förtvivlan. Adekvat storlek i förhållande till omgivning: en känsla av självkontroll. Om ingen specifik miljö utkristalliseras i teckningen så utgör papperet miljön.

Sektion A	1	2	3	4	5
7. Storlek på person	Proportionerlig person		Medelstor person		Liten person
	6	7	8	9	10
			Mycket liten person		Mikroskopisk (obetydlig) person

8. Färger som dominerar teckningen

Reflekterar olika nivåer av välbefinnande/oro/ångest.

Ljusa och klara färger indikerar större grad av självkänsla och välbefinnande. Rött och svart indikerar hög grad av oro/ångest samt inkluderar aggressivitet, ilska, hot, rädsla och förlorad kontroll. Gul, grön och blå färg är glada och trivsamma färger vilket tolkas som låg grad av oro/ångest.

Sektion A	1	2	3	4	5
8. Färg- dominans	Gul		Grön		Blå
	6	7	8	9	10
	Orange	Lila	Brun	Röd	Svart

9. Antal färger i teckningen

Barn med hög grad av oro/ångest använder få färger i teckningen.

Barn med låg grad av oro/ångest använder många färger i teckningen.

Sektion A	1	2	3	4	5
9. Antal använda färger	Åtta	Sju	Sex		Fem
	6	7	8	9	10
	Fyra	Tre		Två	Ett

10. Pappersutnyttjande

Begränsat/sparsamt utnyttjande av ytan på papperet: hög nivå av oro/ångest. Föremål kan ibland tecknas som små, men sprids ut över hela papperet. Procentuell andel av ytan på papperet beräknas.

Sektion A	1	2	3	4	5
10. Användande av pappersark	Hela		3/4		1/2
	6	7	8	9	10
			1/4		Begränsat till 1/8

11. Placering av teckning på pappersarket

Centralt på arket: en känsla av begränsad oro/ångest.

Höger sida av arket: låg grad av oro/ångest som indikerar en känsla av hopp.

Vänster sida av arket: en orientering eller sökande mot något i det förflutna.

Övre delen av arket: optimism och strävan att nå målet eller användande av fantasi vid avsaknad av kontroll.

Nedre delen av arket: indikerar osäkerhet eller försök till verklighetsförankring.

Sektion A	1	2	3	4	5
11. Placering av teckning på arket					
	6	7	8	9	10
					

12. Penntryck

Tryck, hårdhet och fasthet av linjer indikerar självkänsla och välbefinnande.

Mörka linjer av penntryck indikerar säkerhet. Ljusa, osäkra (lätta) penntryck indikerar osäkerhet och försiktighet.

Sektion A	1	2	3	4	5
12. Kvalité av penndrag	Säker, mörk		Mörk, lite ljus		Medium, lika mörk som ljus
	6	7	8	9	10
			Ljus		Mycket ljus

13. Sjukhusmaterial

Närvaro av sjukhusmaterial indikerar oro/ångest. Det material som ritats indikerar den största orsaken till vad som skapar oro/ångest (t ex sprutor). Finns inget sjukhusmaterial representerat indikerar detta frånvaro av oro/ångest inför sjukhusbesök/vistelse (även säng räknas som sjukhusmaterial).

Sektion A	1	2	3	4	5
13. Sjukhusmaterial			Proportionerligt i storlek		Något förstorat
	6	7	8	9	10
			Stora utrustningar, material		Stora och skrämmande

14. Utvecklingsnivå

Påvisad retarderad utvecklingsnivå indikerar ökad oro/ångest.

Antagandet är att en 5-åring ska kunna rita en "sex-dels person" med huvud, ögon, mun, kropp, armar och ben. Näsa, öron och hår förekommer vanligen vid 7-8 års ålder. Armar och ben bör även då vara försedda med händer respektive fötter.

Sektion A	1	2	3	4	5
14. Utvecklingsnivå	Över normal		Normal		Något under normal
	6	7	8	9	10
		Under normal			Betydligt under normal

Sektion B (8 punkter max 65 poäng)

Tillägg av 5 poäng för varje enskild punkt

15. Utelämnande av en kroppsdel

Alla personer ska ha en kropp, ett huvud med ögon och mun, armar och ben.

Om själva kroppen är täckt av t ex en filt gäller inte dessa regler.

Från 7 års ålder ska barnet även kunna rita näsa, hår och öron. Armar och ben bör också då vara försedda med händer respektive fötter. Är en hand ritad på den ena sidan men inte på den andra är det inte poänggrundande. Öron räknas inte som saknade om de är täckta av hår.

16. Överdriven storlek av en kroppsdel

En specifik kroppsdel tecknas större om den är av stor betydelse för barnet.

17. Nedtoning av en kroppsdel

Indikerar osäkerhet och otillräcklighet inför en viss kroppsdel.

Tillägg av 10 poäng för varje enskild punkt

18. Förvrängning, förvanskning av en kroppsdel

Om två eller fler kroppsdelar är förvrängda i storlek, kroppsdelar är avskilda från kroppen, huvud och kropp är oproportionerliga och/eller hela kroppen är missbildad.

19. Utelämnande av två eller flera kroppsdelar

Två eller fler kroppsdelar saknas t ex två händer eller en hand och en fot saknas.

20. Genomskinlighet

Kroppsorgan(en) syns igenom huden t ex skelett, hjärta etc. (oavsett ålder).

21. Dubbelprofil av människa

Poäng ges om t ex två näsor, två ögon eller två munnar ritas på profiltbild av en människa (från 10 års ålder).

22. Skuggning

Färgar, skuggar kroppen där det inte tycks betyda kläder eller hudfärg. Färgsättning av alla delar eller en bakgrund t ex himmel, grund bedöms som skuggning.

Sektion C (1 punkt max 10 poäng)

Sektion C skattas som en konternuerlig skala från 1-10. Helhetsintryck av hur barnets nivå av oro/ångest uttrycks i teckningen skattas från 1 (copingförmåga finns och nivån av oro/ångest är låg) till 10 (copingförmåga saknas och nivån av oro/ångest är hög).

Sektion C	1	2	3	4	5
Helhetsbild	Realistisk, angenäm/trivsamt, välproportionerligt, ljus och glatt				Mindre angenäm/trivsamt, något förvrängt kroppsstorlek, mindre ljus och munter
	6	7	8	9	10
			Ihopkrupen, hämmad, grå, ledsen och rädd		Förkrossad, kaotisk, ledsen, uttryckslös/frånvaro av känslouttryck, bisarr

Total poäng: A_____ + B_____ + C_____ = _____